

Sygn. akt III U 995/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Anna Kicman

Protokolant st. sekr. sądowy Barbara Bełz

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2016 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy K. S. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o rentę rodzinną

na skutek odwołania K. S. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 2 listopada 2015 r., **znak:** (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt III U 995/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 18 stycznia 2016 r.

Decyzją z dnia 2 listopada 2015 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawczyni K. S. (1) prawa do renty rodzinnej po zmarłym w dniu 11 września 2015 r. W. S..

W podstawie prawnej powołano ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2015, poz. 748 ze zm.).

W uzasadnieniu odwołano się do treści art. 65 i art. 66 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i wskazano, że Zakład odmówił przyznania renty rodzinnej po zmarłym w dniu 11 września 2015 r. W. S., ponieważ nie miał ustalonego prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy; nie spełniał warunków wymaganych do przyznania emerytury lub renty; nie pobierał zasiłku lub świadczenia przedemerytalnego; nie pobierał nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła wnioskodawczyni K. S. (1).

Na uzasadnienie swojego stanowiska wnioskodawczyni podała, że jej mąż w ostatnim dziesięcioleciu był (...), która legitymuje się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności za lata 2003-2013. W latach 2004-2006 MOPS w J.

opłacał składki do ZUS w związku z pobieraniem świadczenia pielęgnacyjnego, który to okres zaliczany jest jako okres składkowy. Za kolejny okres MOPS nie opłacał składek do ZUS, ponieważ zmarły mąż wnioskodawczyni miał już wymagany okres składkowy dla celów emerytalnych, tj. 25 lat opłacania składek ZUS. Z informacji uzyskanych przez wnioskodawczynię wynika, że okres pobierania zasiłku pielęgnacyjnego na dziecko z orzeczoną stopniem niepełnosprawności jest wliczany do okresu uprawniającego do emerytury, jako okres nieskładkowy w wymiarze 3 lat na jedno dziecko, a zmarły mąż wnioskodawczyni pobierał zasiłek pielęgnacyjny przez okres od 1 maja 2004 r. do 31 października 2013 r. Wnioskodawczyni wskazała ponadto na swoją trudną sytuację finansową. Ma na utrzymaniu córkę K. w stosunku, do której w dalszym ciągu orzeczono lekki stopień niepełnosprawności, a która nie otrzymuje renty, ani żadnego innego świadczenia. Ponadto ma na utrzymaniu syna, który od roku czasu jest zarejestrowany jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

W uzasadnieniu wskazano, że zmarły W. S. nie miał ustalonego w chwili śmierci prawa do renty, czy emerytury, nie pobierał zasiłku przedemerytalnego, czy też świadczenia przedemerytalnego. Organ rentowy badał zatem uprawnienia zmarłego do wskazanych świadczeń i ustalił, iż nie spełniał on warunków wymaganych zarówno do uzyskania emerytury, jak też i renty z tytułu niezdolności do pracy. Kwestia uprawnień zmarłego do emerytury jest oczywista z uwagi na niespełnienie warunku posiadania odpowiedniego wieku emerytalnego określonego w art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W. S. w dniu śmierci ukończył 59 lat życia. W przedmiotowej sprawie ZUS badał więc uprawnienia zmarłego do renty z tytułu niezdolności do pracy wynikającej z przepisów art. 57-59 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Analiza akt sprawy wykazała, że w przedmiotowej sprawie nie zostały spełnione warunki wynikające z art. 57 ust. 1 pkt 2 i pkt 3 oraz ust. 3 w zw. z art. 58 ust. 1 pkt 5 i ust. 4. Zmarły nie posiadał wymaganego co najmniej 5-letniego okresu składkowego i nieskładkowego przypadającego w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed powstaniem niezdolności do pracy. Legitymuje się okresem wynoszącym 4 miesiące i 20 dni. Ponadto W. S. udowodnił na przestrzeni całego życia okres składkowy wynoszący 25 lat, 9 miesięcy i 8 dni. ZUS mając na uwadze treść zaświadczenia MOPS w J. z dnia 25 września 2015 r. uwzględnił jako okres składkowy, okres od 1 stycznia 2004 r. do 30 kwietnia 2004 r. w związku z pobieraniem zasiłku stałego z tytułu opieki nad dzieckiem oraz od 1 maja 2004 r. do 31 stycznia 2006 r. Skoro więc zmarły nie spełniał warunków wymaganych do przyznania zarówno emerytury, jak i renty, nie ma podstaw do przyznania renty rodzinnej po zmarłym, członkom jego rodziny.

Sąd Okręgowy w Przemyśle ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni K. S. (1) wnioskiem z dnia 21 września 2015 r. wystąpiła o rentę rodzinną po W. S., urodzonym (...), a zmarłym 11 września 2015 r. Do wniosku dołączyła: odpis skrócony aktu małżeństwa z dnia 18 września 2015 r. potwierdzający, iż W. S. i K. G. zawarli małżeństwo w dniu 31 maja 1980 r. w J.; odpis skrócony aktu zgonu z dnia 14 września 2015 r. potwierdzający, że W. S. zmarł w dniu 11 września 2015 r. w J..

W aktach organu rentowego zalega dokumentacja poświadczająca przebieg zatrudnienia W. S., z której wynika, że zmarły był zatrudniony: w okresie od 16 marca 1976 r. do 30 września 1976 r. w Gminnej Spółdzielni (...) w J. na stanowisku montera instalacji wodno-kanalizacyjnych; w okresie od 12 września 1977 r. do 14 stycznia 1978 r. w Kombinacie Budownictwa (...) w J. na stanowisku montera instalacji sanitarnych; w okresie od 26 lipca 1979 r. do 19 lipca 1986 r. w Zakładach (...) w J. na stanowisku ślusarza-spawacza; w okresie od 27 sierpnia 1986 r. do 31 sierpnia 2001 r. w (...) S.A. Oddział Zakłady (...) w J. na stanowisku spawacza elektryczno-gazowego, spawacza elektryczno-gazowego – palacza kotłów przemysłowych, montera instalacji sanitarnych – spawacza, wędliniarza, pakowacza. Ponadto: w okresie od 1 stycznia 2004 r. do 30 kwietnia 2004 r. w związku z pobieraniem zasiłku stałego z tytułu opieki nad dzieckiem oraz w okresie od 1 maja 2004 r. do 31 stycznia 2006 r. w związku z pobieraniem świadczenia pielęgnacyjnego z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w J. i w związku z tym był objęty ubezpieczeniem społecznym; w okresie od 19 września 2001 r. do 20 października 2004 r. był zarejestrowany w Urzędzie Pracy w J. jako bezrobotny i z tego tytułu pobierał zasiłek w okresie od 27 września 2001 r. do 26 września 2002 r.

Decyzją z dnia 2 listopada 2015 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawczyni K. S. (1) prawa do renty rodzinnej po zmarłym w dniu 11 września 2015 r. W. S..

Organ rentowy ustalił, że zmarły W. S. wykazał okresy składkowe w wymiarze 25 lat, 9 miesięcy i 8 dni oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 2 miesiące i 1 dzień.

Dowód – akta organu rentowego:

- wniosek o rentę rodzinną z dnia 21.09.2015 r.,
- odpis skrócony aktu zgonu W. S.,
- odpis skrócony aktu małżeństwa,
- świadectwa pracy,
- zaświadczenie z dnia 25.09.2015 r. wystawione przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w J.,
- zaświadczenie z dnia 24.09.2015 r. wystawione przez Powiatowy Urząd Pracy w J.,
- decyzja ZUS z dnia 2.11.2015 r.
- karta przebiegu zatrudnienia dot. W. S..

Ponadto Sąd ustalił, że W. S. zmarł nagle z powodu zawału serca. Nie leczył się wcześniej w Poradni Kardiologicznej, nie zażywał żadnych leków. Nie uskarżał się na żadne dolegliwości. W zasadzie tylko raz przed śmiercią był u lekarza pierwszego kontaktu z powodu bólu palca u nogi.

Po ustaniu ostatniego stosunku pracy w 2001 r. w Zakładach (...) w J. W. S. nie podjął już więcej pracy, tylko opiekował się córką K. S. (2), która zachorowała będąc już w wieku szkolnym.

W. S. był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w J. jako bezrobotny w okresie od 19 września 2001 r. do 20 października 2004 r. i pobierał z tego tytułu zasiłek od 27 września 2001 r. do 26 września 2002 r., a następnie był zarejestrowany w tym Urzędzie jako bezrobotny w okresie od 7 lutego 2005 r. do 23 lutego 2005 r. oraz od 29 września 2010 r. do 11 września 2015 r.

Ponadto W. S. pobierał w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w J. zasiłek pielęgnacyjny na K. S. (2) w związku z posiadaniem przez córkę orzeczeniem o niepełnosprawności w okresach: od 1 maja 2004 r. do 31 stycznia 2006 r., od 1 marca 2006 r. do 30 czerwca 2011 r. i od 1 marca 2012 r. do 31 października 2013 r.

Po 2013 r. W. S. nie pobierał już zasiłku pielęgnacyjnego, bowiem wobec córki K. S. (2) zmieniony został stopień niepełnosprawności z umiarkowanego na lekki.

W. S. pobierał w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w J. świadczenie pielęgnacyjne na K. S. (2) w związku z posiadaniem przez córkę orzeczeniem o niepełnosprawności w okresach: od 1 maja 2004 r. do 31 stycznia 2006 r., od 1 marca 2006 r. do 31 maja 2010 r.

W okresie od 1 marca 2006 r. do 31 maja 2010 r. W. S. nie był objęty ubezpieczeniem emerytalno-rentowym w związku ze złożonym w dniu 31 marca 2006 r. oświadczeniem dla potrzeb rozpoznawania wniosków o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego i ustalenia obowiązku odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne (W. S. wykazał łączny okres podlegania ubezpieczeniom społecznym w wymiarze 26 lat i 6 miesięcy) oraz informacją w sprawie ustalenia niezbędnego okresu ubezpieczenia ZUS z dnia 23 sierpnia 2007 r.

Dowód:

- zaświadczenia z PUP w J. z dnia 26 i 27.11.2015 r. – k. 4-6,
- zaświadczenia z MOPS w J. z dnia 19 i 27.11.2015 r. – k. 7-8,
- przesłuchanie wnioskodawczynie K. S. (1).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach rentowych oraz w ramach prowadzonego w sprawie sądowego postępowania dowodowego, których domniemanie prawdziwości wynika z art. 244 i nast. k.p.c., a ponadto ich wiarygodność nie została obalona przez żadną ze stron.

Sąd uznał za wiarygodne również zeznania wnioskodawczynie K. S. (1), jako logiczne, a ponadto znajdujące potwierdzenie w dowodach z dokumentów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawczynie K. S. (1) należy uznać za nieuzasadnione.

Zgodnie art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń.

Przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy (art. 65 ust. 2).

W myśl art. 66 ustawy o emeryturach i rentach z FUS renta rodzinna przysługuje także uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci pobierała zasiłek przedemerytalny, świadczenie przedemerytalne lub nauczycielskie świadczenie kompensacyjne. W takim przypadku przyjmuje się, że osoba zmarła spełniała warunki do uzyskania renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Stosownie zaś do treści art. 67 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS do renty rodzinnej uprawnieni są następujący członkowie rodziny spełniający warunki określone w art. 68-71 – małżonek (wdowa i wdowiec).

Zgodnie z art. 70 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wdowa ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli: w chwili śmierci męża osiągnęła wiek 50 lat lub była niezdolna do pracy.

Przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe wykazało, że zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych była prawidłowa.

Bezsporne w przedmiotowej sprawie pozostaje, iż zmarły W. S. nie miał ustalonego prawa do emerytury, nie miał ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, nie spełniał również warunku uprawniającego do nabycia prawa do emerytury (urodził się bowiem 4 maja 1956 r. i w dniu śmierci miał ukończone 59 lat życia). Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w ust. 1a i 1b, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184. Wiek emerytalny dla mężczyzn urodzonych po dniu 30 września 1953 r. wynosi co najmniej 67 lat (art. 24 ust. 1b pkt 20).

Sąd w toku prowadzonego w sprawie postępowania badał więc czy zmarły W. S. spełniał warunki wymagane do przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Zgodnie z art. 57 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

1) jest niezdolny do pracy;

2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;

3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-3, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy (art. 57 ust. 2).

Stosownie do treści art. 58 ust. 1 pkt 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej: 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

Okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej (art. 58 ust. 2).

Przepisu ust. 2 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy, o którym mowa w art. 6, wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy (art. 58 ust. 4).

W świetle przepisu art. 65 ust. 2 należy uznać, że W. S. w chwili śmierci był całkowicie niezdolny do pracy.

Sąd na podstawie zgromadzonego w sprawie postępowania dowodowego uznał, że organ rentowy słusznie ustalił, że zmarły w ostatnim dziesięcioleciu przypadającym przed powstaniem niezdolności do pracy wykazał okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 4 miesiące i 20 dni.

W okolicznościach przedmiotowej sprawy Sąd w toku postępowania badał również, czy zmarły W. S. posiadał okres składkowy wynoszący co najmniej 30 lat dla mężczyzny.

Okresy składkowe zostały szczegółowo wymienione w art. 6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, natomiast okresy nieskładkowe w art. 7 tej ustawy.

W. S. legitymuje się okresami składkowymi, do których należały okresy zatrudnienia, okresy pobierania zasiłku dla osoby bezrobotnej oraz okresy od 1 stycznia 2004 r. do 30 kwietnia 2004 r. pobierania zasiłku stałego z tytułu opieki nad dzieckiem oraz okresy od 1 maja 2004 r. do 31 stycznia 2006 r. pobierania świadczenia pielęgnacyjnego na córkę K. S. (2), za które Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w J. odprowadził składki na ubezpieczenie społeczne – w łącznym wymiarze 25 lat, 9 miesięcy i 8 dni.

Nie można natomiast zaliczyć do okresu składkowego, okresu pobierania zasiłku, czy świadczenia pielęgnacyjnego, za który MOPS nie miał obowiązku i nie opłacił składek na ubezpieczenie społeczne. Istnieje możliwość doliczenia okresu 3 lat opieki nad chorym dzieckiem, na które przysługuje zasiłek pielęgnacyjny, ale jest to okres nieskładkowy.

Zgodnie bowiem z art. 7 pkt 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS okresami nieskładkowymi są następujące okresy: przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okresy urlopu wychowawczego, urlopu bezpłatnego udzielonego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych oraz okresy niewykonywania pracy - z powodu opieki nad dzieckiem:

- a) w wieku do lat 4 - w granicach do 3 lat na każde dziecko oraz łącznie - bez względu na liczbę dzieci - do 6 lat,
- b) na które ze względu na jego stan fizyczny, psychiczny lub psychofizyczny przysługuje zasiłek pielęgnacyjny - dodatkowo w granicach do 3 lat na każde dziecko.

Wskazać również należy, że nawet doliczenie 3 lat do stażu ubezpieczeniowego nie spowodowałoby, że W. S. legitymowałby się okresem składkowym w wymiarze 30 lat, ale przede wszystkim jest to okres nieskładkowy.

W związku z powyższym brak jest podstaw do zaliczenia do okresu składkowego innych okresów, jak ten, za który MOPS nie odprowadzał składek na ubezpieczenia społeczne.

W rezultacie Sąd podzielił stanowisko organu rentowego, że zmarły W. S. nie spełniał warunków wymaganych do przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. To z kolei powoduje, że brak jest podstaw do przyznania wnioskodawczyni prawa do renty rodzinnej po zmarłym W. S..

Mając powyższe na uwadze, w oparciu o art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd orzekł, jak w sentencji wyroku.